

DOOR PROF. MR. W.A.K. RANK, ADVocaAT BIJ NAUTADUTILH TE AMSTERDAM
EN HOGLERAAR FINANCIËEL RECHT AAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN

COLUMN

Wet centraal aandelhoudersregister: uitstel mag geen afstel worden!

In januari 2017 hebben de Kamerleden Groot en Gesthuizen een initiatief-wetsontwerp tot instelling van een centraal aandelhoudersregister (CAHR) ingediend. Het kabinet vindt het nu niet het juiste moment voor een besluit hierover. Afstel zou een gemiste kans betekenen.

De uitgifte van aandelen op naam dient bij de oprichting van een BV of een niet-beursgenoteerde NV te worden vastgelegd in het aandelhoudersregister. Een overdracht van de aandelen moet daarin eveneens worden aangetekend. Hetzelfde geldt voor het vestigen van een pandrecht of een vruchtgebruik op de aandelen. Ook een beslag op de aandelen dient in het aandelhoudersregister te worden ingeschreven. Het aandelhoudersregister moet worden bewaard door de vennootschap en worden bijgehouden door het bestuur. Bij vennootschappen met meerdere aandelhouders is het aandelhoudersregister het enige document waaruit blijkt wie de aandelhouders zijn en of de aandelen zijn bezwaard of beslagen. Voor een koper of een bank die de aandelen aan zich wil laten verpanden of die onderzoek doet naar de UBO van de vennootschap, is dit essentiële informatie. Dat geldt ook voor de notaris die bij het opstellen van zijn akte moet vaststellen hoe de eigendomsverhoudingen liggen.

In de praktijk doen zich hierbij verschillende problemen voor. Om te beginnen is het aandelhoudersregister niet openbaar en worden de aandelhoudersregisters niet centraal bijgehouden. Een notaris die wordt ingeschakeld bij een aandelentransactie zal het aandelhoudersregister dan ook altijd moeten opvragen bij de vennootschap en is dus afhankelijk van de toestemming van de vennootschap. Verder is een in fysieke vorm bestaand aandelhoudersregister op het relevante moment vaak onvindbaar. Dat betekent dat de notaris niet kan bepalen wie de aandelhouders zijn en of de aandelen vrij overdraagbaar zijn. Denkbaar is ook dat het aandelhoudersregister niet of niet goed is bijgewerkt. Dat betekent dat het register geen adequate weergave van de actuele stand van zaken inhoudt. Deze omstandigheden bemoeilijken de verplichte notariële recherche en daarmee ook een soepele overdracht of verpanding. Voor banken is de huidige structuur een obstakel bij het

verlenen van krediet en het door hen te verrichten cliëntonderzoek.

Het wetsontwerp voorziet in de introductie van een landelijk, digitaal CAHR voor besloten en niet-beursgenoteerde naamloze vennootschappen. Hiermee wordt beoogd financieel-economische criminaliteit te bestrijden en tevens bij te dragen aan de rechtszekerheid in het economische verkeer. Het CAHR zal uitsluitend informatie bevatten die door notarissen langs elektronische weg is ingeschreven en die afkomstig is uit notariële akten. Het voorstel bepaalt dat het CAHR zal worden gehouden door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Het CAHR wordt een besloten register dat alleen raadpleegbaar is voor notarissen, publieke diensten en Wwft-instellingen. Dit CAHR zou het huidige, op papier bijgehouden aandelhoudersregister overbodig maken.

Het kabinet heeft in een brief van 13 september 2019 aan de Tweede Kamer laten weten dat een CAHR zeker toegevoegde waarde kan hebben bij het bereiken van bovengenoemde doelstellingen. Het vindt het echter nu niet het juiste moment om over de instelling van een CAHR te besluiten, dit in verband met de samenloop met de invoering van het UBO-register. Het kabinet adviseert de Tweede Kamer dan ook het wetsontwerp aan te houden. Wat mij betreft is daar niets op tegen, zolang uitstel maar geen afstel wordt. Met enige creativiteit is het CAHR immers om te vormen tot een krachtig instrument ter bevordering van het handelsverkeer, bijvoorbeeld door, met behoud van het primaat van de notaris voor cruciale wijzigingen, zoals uitgifte en levering, banken de mogelijkheid te geven om zonder tussenkomst van de notaris verpandingen tot stand te brengen en in te schrijven in het CAHR en de vennootschap in staat te stellen via het CAHR met de aandelhouders te communiceren. Dit bespaart tijd en kosten. «